

Maakuntavaltuustolle

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2022

1. Tarkastuslautakunnan puheenjohtajan alkusanat

Vuosi 2022 oli varsin poikkeuksellinen vuosi monella tapaa ja se vaikutti myös Varsinais-Suomen liiton toimintaan. Korona pandemia alkoi hellittää ja siirryttiin uuteen työnteon tapaan, jossa hybridityö on osa normaalia arkea. Liiton tilajärjestelyt toteutettiin edellisen vuoden lopulla, joten liitto oli viime vuonna vielä sopeutumisvaiheessa uusien tilojen suhteen. Erittäin merkittävä valtakunnantason aluehallinnon uudistus loi hyvinvointialueet maakuntaliiton rinnalle. Suomi joutui myös sotaa käyvän maan naapurimaaksi, kun Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan alkoi. Energian hinta nousi, inflaatio kiihtyi ja kunnat ottivat vastaan sodan pakolaisia.

EU:n uusi ohjelmakausi käynnistyi toukokuussa. Maakuntakaavan ajantasaisuuden arviointi aloitettiin loppuvuodesta ja loppuvuodesta saatiin valmiiksi myös Varsinais-Suomen ilmastotietyökartta, joka konkretisoi päästötavoitteet aluesuunnittelun lähtökohdiksi.

Strategian 2025 toteuttamisessa eletään nyt toteutuskauden puolivälin aikoja. Strategian yli 50 osatavoitteen käynnistämässä on edetty aikataulun mukaisesti.

Varsin poikkeuksellisen vuoden aikana Varsinais-Suomen liitto on pitänyt yllä toimintaansa suunnitelmallisesti. Kun sivutuotteena liitto on pandemiavuosien aikana saanut kriisivalmiutta lisää ja viime vuodet ovat lisänneet organisaation osaamista toimia poikkeustilassa.

Alla tarkastuslautakunnan arviointikertomus, jossa on yksityiskohtaisemmin tarkasteltu Varsinais-Suomen liiton toiminnan ja tavoitteiden toteutumista vuonna 2022.

2. Tarkastuslautakunta

2.1. Tarkastuslautakunnan tehtävät

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kuntayhtymässä toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunta arvioi myös kuntayhtymän talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kuntayhtymän taseessa on kattamatonta alijäämää. Vuodesta 2017 alkaen tarkastuslautakunnan tehtävänä on ollut valvoa kuntalain 84 § mukaisen si-donnaisuuksien ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Varsinais-Suomen liiton hallintosäännön 66 §:n mukaan lautakunnan on

1. seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi;

2. huolehdittava, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa; sekä

3. tehtävä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Arvioinnin tulokset raportoidaan vuosittain maakuntavaltuustolle annettavassa arviointikertomuksessa. Ennen arviointikertomuksen valmistumista tarkastuslautakunta voi antaa maakuntavaltuustolle tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä. Tarkastuslautakunta voi raportoida tilikauden aikana maakuntavaltuustolle myös muista merkittävistä havainnoista.

2.2. Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Maakuntavaltuusto valitsi tarkastuslautakuntaan vuosiksi 2021-2024 seuraavat henkilöt:

puheenjohtaja Pekka Kuusisto (-13.6.2022), puheenjohtaja Perttu Laaksonen (13.6.2022-), varapuheenjohtaja Sari Murto, Johan Stenbäck ja Terhi Hollsten.

2.3. Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunnan toiminta ja arviointityö perustuu hyväksytyyn työohjelmaan ja arviointisuunnitelmaan.

Lautakunta on tutustunut vuoden 2022 talousarvioon sekä vuosia 2023–2024 koskevaan talous- ja toimintasuunnitelmaan. Kuntayhtymän hallinnon toimintaan lautakunta on seurannut tutustumalla maakuntavaltuuston ja -hallituksen pöytäkirjoihin. Kokouksissa on saatu yhteenveto maakuntahallituksen ja -valtuuston kokouksista.

Tarkastuslautakunta seurasi tilintarkastajan vuoden 2022 tarkastussuunnitelman toteutumista.

Tilikauteen 2022 kohdistuvaa arviointitehtävää suorittaessaan tarkastuslautakunta on kokoontunut 4 kertaa. Kokouksissa on kuultu maakuntajohtajaa ja hallintojohtajaa sekä muita viranhaltijoita ja tutustuttu kuntayhtymän eri vastualueiden toimintaan.

Tarkastuslautakunta valvoo kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoitusvelvollisuuden noudattamista käsittelemällä ja hyväksymällä sidonnaisuusilmoitukset. Tarkastuslautakunta hyväksyi sidonnaisuusilmoitukset kokouksessaan 11.5.2022 ja 1.11.2022. Maakuntavaltuusto merkitsi kokouksessaan 13.6.2022 ja 5.12.2022 sidonnaisuusraportin tiedokseen.

3. Tilintarkastaja

Maakuntavaltuusto valitsi 25.10.2021 kuntayhtymän tilintarkastusyhteisöksi BDO Auditor Oy:n vuosiksi 2021-2024. Yhteisön nimeämänä vastuullisena tilintarkastajana on tilikaudella 2022 toiminut HT, JHT Kirsi Ehrlund.

4. Vuoden 2021 arviointikertomuksen käsittely ja siitä johdetut toimenpiteet

Maakuntavaltuusto on kokouksessaan 5.12.2022 § 33 käsitellyt tarkastuslautakunnan vuoden 2021 arviointikertomuksen. Maakuntavaltuusto velvoitti maakuntahallitusta ryhtymään toimiin arviointikertomuksessa esitettyjen huomioiden johdosta.

Maakuntahallitus on 4.11.2022 § 85 antanut kuntalain edellyttämän lausuntonsa koskien arviointikertomuksessa 2021 esitettyjä huomioita. Maakuntahallitus on lausunnossaan esitettyjen huomioiden osalta todennut seuraavaa:

Tarkastuslautakunta on arviointikertomuksessaan 2021 (mv 13.6.2022 § 17) kuntalain mukaisesti arvioinut valtuuston talousarviossa asettamien sitovien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumista, toiminnan järjestämistä ja talouden tasapainotuksen toteutumista. Talousarviossa asetettujen tavoitteiden lisäksi tarkastuslautakunta voi harkitsemassaan laajuudessa arvioida esimerkiksi maakuntastrategiassa

asetettujen tavoitteiden toteutumista sekä sitä toteuttavatko talousarviossa asetetut tavoitteet maakuntastrategiaa.

Arviointikertomuksen kappaleen 4.2.7 Yhteenveto toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta viimeisessä kappaleessa *tarkastuslautakunta pohtii, huomioidaanko talousarvion suunnittelussa tulot ja menot oikein, koska viimeiset vuodet ovat osoittaneet toteutumat reippaasti ylijäämäisenä*. Tarkastuslautakunta toteaa myös *puskurirahaston tarpeen ja talousarvion suunnittelemisen haastavuuden muuttuvissa olosuhteissa*.

Tilikauden 2018 ja 2019 ylijäämäiseen tulokseen vaikutti mm. maakuntaudistukseen osallistumisesta syntyneet henkilöstösäästöt ja kulujen jyvittäminen osin uudistusorganisaatiolle. Tilikauden 2020 aikana Covid 19 -pandemia leikkasi rajusti menoja. Liitto valmistautui myös muuttoon, eikä tehnyt juuri uusia kaluste- tai laitehankintoja. Liiton henkilöstöbudjetti toteutuu usein arvioitua pienempänä, sillä auki oleviin vakansseihin on vaikea löytää oikea-aikaisesti osaavaa henkilöstöä.

Arviointikertomuksen kappaleessa 5. Arviointikertomuksen yhteenveto *tarkastuslautakunta toteaa, että maakuntavaltuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat pääsääntöisesti toteutuneet. Tarkastuslautakunta on huomioinut, että maakuntaliiton toimintaan ja talouden lukuihin kertomusvuonna on edelleen vaikuttanut Covid 19 -pandemia*.

Tarkastuslautakunta ei anna arviointikertomuksessa varsinaisia liiton toimintaa tai taloutta koskevia suosituksia tai toimenpide-ehdotuksia.

Muut arviointikertomuksessa esitetyt havainnot maakuntahallitus merkitsi lausunnossaan tietoonsa saatetuiksi.

5. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2022

5.1. Kuntayhtymän talouden kehitys ja talousarvion toteutuminen

Maakuntavaltuusto on kokouksessaan 13.12.2021 § 39 hyväksynyt talousarvion vuodelle 2022 ja taloussuunnitelman vuosille 2023 - 2024. Kuntalain 110 §:n mukaan talousarvion hyväksymisen yhteydessä on hyväksyttävä taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Maakuntavaltuusto on päättänyt, että talousarviossa tuloslaskelman tilikauden tulos on nettositova maakuntavaltuustoon nähden.

Vuoden 2022 talousarvion mukainen tilikauden tulos arvioitiin olevan alijäämäinen 118 635 euroa. Tilinpäätös 2022 osoittaa alijäämää 65 243 euroa. Tilinpäätöksen mukainen tilikauden tulos muodostui näin ollen 53 392 euroa talousarviota paremmaksi.

Toimintatuotot olivat 7 387 455 euroa. Toimintatuotot kasvoivat vuoteen 2021 verrattuna 238 584 euroa. Toimintakulut olivat -7 301 114 euroa. Toimintakulut nousivat vuoteen 2021 verrattuna 221 876 euroa. Kuntarahoitteisen toiminnan tuotot jäivät hieman talousarviosta ja edellisestä vuodesta. Ohjelma – ja hanketoiminnan tuotot kasvoivat edellisestä vuodesta mutta vähemmän kuin talousarviossa arvioitiin. Kuntayhtymän toimintakulut kasvoivat 221 776 euroa vuodesta 2021. Kuntayhtymän henkilöstökulut kasvoivat, koska hanketoiminnassa tarvitaan henkilöstöresursseja. Palvelujen ostot ja muut kulut pysyivät samalla tasolla kuin vuonna 2021, vaikkakin kuntayhtymä kirjasi kuluihin 96 000 euron varauksen Civitas Eccentric -hankkeen palkkakuluihin liittyvästä mahdollisesta takaisinperinnästä. Kuluihin sisältyy lisäksi lahjoitusprofessorin maksuosuus 255 064 euroa.

Tuloslaskelman toimintakate oli 86 341 euroa. Toimintakate oli 16 808 euroa parempi kuin vuonna 2021.

Varsinais-Suomen liitto investoi tilikauden 2021 aikana uusien tilojen viestintälaitteisiin, koneisiin ja kalustoon 388 334,64 euroa. Tilikauden 2022 investoinnit olivat vain 24 125,05 euroa, koska suurimmat hankinnat uusiin tiloihin tehtiin muuton yhteydessä.

Vuoden 2022 tilinpäätöksen osoittama tilikauden alijäämä ja edellisten tilikausien yli-/alijäämät olivat yhteensä 2 011 644,45 euroa omassa pääomassa. Kuntayhtymällä ei ole kuntalain tarkoittamaa katettavaa alijäämää.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että liiton taloustilanne on kehittynyt myönteisesti tilikausien 2020-2022 aikana. Tilikauden 2022 tulos muodostui selkeästi talousarviota paremmaksi. Tarkastuslautakunnalla ei ole huomautettavaa talousarvion toteuman suhteen.

5.2. Toiminnalliset tavoitteet tehtäväalueittain

Kuntayhtymän talousarvio perustuu maakuntaohjelman ja -suunnitelman strategisiin valintoihin ja toiminnan linjauksiin. Lisäksi talousarviossa on esitetty tehtäväalueittain maakuntavaltuustoa sitovia toiminnallisia tavoitteita ja muuta perustelutekstiä tehtäväalueelta.

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen 2022 ulkoasu ja tavoitteiden toteuttamista kuvaava informaatio on selkeästi esitetty. Talousarviossa 2022 on otettu huomioon tavoitteiden toteutumista kuvaavat mittarit.

5.2.1 Toiminnalliset tavoitteet: Kuntarahoitteinen toiminta

Kuntarahoitteisen toiminnan sitovuustasoksi maakuntahallitukseen nähden on vahvistettu kuntarahoitteisilla kustannuspaikoilla tiliryhmätaso. Kuntarahoitteisen toiminnan vastuualueita ovat luottamushenkilöhallinto, yhteiset toiminnot ja hallinto, aluekehittäminen, maankäyttö ja ympäristö sekä edunvalvonta ja kuntapalvelut

Kuntarahoitteisen toiminnan toimintatuotot 4 067 267 toteutuivat 12 633 euroa huonommin kuin talousarviossa arvioitiin. Kuntarahoitteisen toiminnan toimintakulut oli 3 980 926 euroa, mikä oli 77 610 euroa vähemmän kuin talousarviossa. Kuntarahoitteisen toiminnan kulueristä alittui henkilöstökulut 83 668 euroa, vuokrat 72 368 euroa ja muut toimintakulut 27 647 euroa. Henkilöstökulut olivat arvioitua pienemmät, koska osa vakansseista ja sijaisuuksista on ollut täyttämättä tilikauden aikana. Henkilökunnan työpanosta on osoitettu omarahoitusosuudeksi hankkeille, jolloin henkilöstökuluista syntyy säästöä. Kuntarahoitteisen toiminnan kulueristä ylittyi palvelujen ostot 101 357 euroa sekä aineet, tarvikkeet ja tavarat 4 717 euroa. Palveluiden ostojen kasvuun vaikuttaa mm. se, että osa liiton henkilökunnan työpanoksesta ohjataan hankkeille omarahoitusosuutena. Asiantuntijapalveluiden ja muiden palvelujen hintojen nousu vaikuttaa kulujen kasvuun. Muiden yhteistoimintaosuuksien kasvu johtuu lahjoitusprofessorin maksuosuudesta 255 064 euroa sekä varautumisesta EU-hankkeen kulujen palautukseen rahoittajalle.

Kuntien maksuosuuksia kertyi talousarvion mukaisesti 3 899 90 euroa, Kuntarahoitteisen toiminnan toimintakate oli ylijäämäinen 86 341 euroa, mikä on 64 977 euroa talousarviota parempi.

5.2.2 Yhteiset toiminnot ja hallinto

Varsinais-Suomen liiton visiossa henkilöstöpolitiikan tavoite on olla turvallinen ja esimerkillinen työnantaja, joka arvostaa yhteistoimintaa työyhteisön kehittämässä. Henkilöstökertomuksella seurataan henkilöstön tilaa ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä henkilöstökustannusten kehitystä.

Tarkastuslautakunta toteaa, että henkilöstökertomus on asianmukaisesti laadittu ja siinä on huomioitu keskeiset henkilöstöhallinnon asiat.

Henkilöstön määrä

on hieman kasvanut edellisvuoteen verrattuna. Vakinaisia tehtäviä on nyt selvästi enemmän kuin edellisenä vuotena ja määräaikaista on vastaavasti vähemmän. Tehtävänkuvat on käyty läpi ja vakinaisiksi sopivat tehtävät on vakinaistettu. Tämä tuo työnantajalle vakautta ja sitouttaa henkilökuntaa työpaikkaan. Vakinaistetut toimet tuovat kuitenkin kiinteitä kuluja lisää. Riski on, että hankerahoitusta ei saadakaan jatkossa siinä määrin kuin vakinaisten työpanosta käytetään hankkeissa työpanoksena. Tällä hetkellä sellaista riskiä ei kuitenkaan ole.

Avainhenkilöiden resurssointiin ja rekrytointiin tulee satsata, jotta toiminnan kannalta tärkeät tehtävät ovat jatkuvasti täytettyinä esim. taloushallinnossa.

Sairauspoissaolot

vähenevät vuonna 2022 vuoteen 2021 verrattuna. Sairauspoissaolojen määrä on erittäin maltillinen.

Koulutuksiin

osallistuttiin vuonna 2022 huomattavasti enemmän kuin aikaisempina vuotena. Lisäksi webinaareihin osallistuminen on lisääntynyt. Koska Varsinais-Suomen liitto on pitkälti korkeakoulutetuista tietotyöläisistä koostuva organisaatio, on hyvä, että työnantaja aktiivisesti kannustaa kouluttautumiseen ja ammattitaidon ylläpitämiseen. Henkilöstökertomuksen tilastojen valossa työntekijät eivät kuitenkaan käytä paljon aikaa kouluttautumiseen. Erittäin myönteisenä tarkastuslautakunta pitää Maakuntien liitot yhdessä -hanketta, jossa vertaisoppimisen kautta maakuntaliitot oppivat toisiltaan ja verkostoituvat.

Yhteisten toimintojen ja hallinnon painopisteet sisäisessä strategiassa liittyivät kolmeen osa-alueeseen:

Henkilöstön sopeutuminen uusiin tiloihin

Linnankadulle syyskuussa 2021 on edennyt sujuvasti vuoden 2022 aikana ja tavoite on täyttynyt hyvin. Tilat on rakennettu pääasiassa monitilaratkaisu -periaatteella kaikkien yhteisiksi työtiloiksi. Uusiin tiloihin sopeutumista selvitettiin Parempi Työyhteisö kyselyn avulla huhtikuussa 2022. Kyselyn tuloksia on purettu johtoryhmässä ja työyhteisössä. Henkilöstökertomuksen mukaan viihtyminen on hyvällä perustasolla. Liitossa pohditaan tekoja kyselyssä ilmenneiden haasteiden ratkaisemiseksi ja toimia työhyvinvoinnin vahvistamiseksi. Liiton työ on asiantuntijoiden kautta toteutuvaa vuorovaikutustyötä ja siksi työyhteisön toimivuus tai toimimattomuus korostuu koko liiton tuloksellisuudessa. Työilmapiirimittauksia tai muita tiedonhankintakanavia tulee käyttää aktiivisesti, jotta henkilöstöhallinnolla on ajantasainen käsitys henkilöstön tilasta ja työntekijät tulevat kuulluksi. Kehittämistoimien vaikutuksia tulee seurata johdonmukaisesti. Työyhteisöviestinnästä on liitossa tehty hyvät viestinnän linjaukset syksyllä 2022 päivitettyssä henkilökunnan oppaassa.

Uusien monitilojen käyttöaste on vaihdellut, koska henkilöstömäärä on hankkeiden myötä myös vaihdellut. Liitto seuraa toiveita palautekanavan kautta ja on valmiudessa tekemään korjauksia ja muutoksia tarpeen mukaan. Monitilaratkaisuun siirtyminen on aina pidempi prosessi ja siksi muutoksia tilankäytössä tulee aina.

Suomalainen työelämä muuttuu kovaa tahtia ja on tarpeen seurata työtilojen oikeaa mitoitusta tulevina vuosina. Yleinen trendi on, että tehottomasti käytetyistä ylimääräisistä tiloista luovutaan. Varsinais-Suomen liitolla on nyt ilmeisen toimivat tilat, mutta on hyvä arvioida ennen vuokra-ajan lopun lähestymistä, ovatko nykyisenkään kokoiset tilat tarpeelliset tulevien vuosien käyttöön vai voisiko niiden käyttästä tulevaisuudessa entisestään tehostaa. Etätöiden sujuva käyttö osana monitilaratkaisua antaa joustavuutta tilasuunnitteluun.

Tiedonhallinnan kehittäminen ja kokonaan sähköiseen asiakirjahallintoon siirtyminen

oli yhteisten toimintojen ja hallinnon toinen painopiste vuonna 2022. Liitossa otettiin käyttöön CaseM-asianhallintajärjestelmä kesäkuussa 2022. Se mahdollisti kokonaan sähköisen asianhallinnan ja asiakirjojen säilyttämisen ja käsittelyn sähköisessä muodossa. Tämän tueksi on otettu käyttöön uusi tiedonohjaussuunnitelma ja toimintaohjeet. Tiedonhallinnan kehittäminen etenee johdonmukaisesti ja tulee lisäämään hyötyjä entisestään, kun opetteluvaiheesta päästään sujuvaan käyttöön. Tavoite on järkevä eli kun ydinkäyttäjät on saatu sujuviksi järjestelmän käyttäjiksi, liitto pystyy kehittämään ja tehostamaan toimintaansa. Tiedonhallinnan kehittäminen vähentää myös henkilösidonaisuutta, mikä lisää tiedonsaannin käyttövarmuutta. Myös tarkastuslautakunnan kokoukset ovat toimineet alusta lähtien kesäkuusta 2022 sähköisessä asiakirjahallinnon järjestelmässä ja se on opetteluvaiheen jälkeen lähtökohtaisesti toiminut hyvin. Tämä tavoite on toteutunut hyvin.

Tarkastuslautakunta kävi vuoden 2022 aikana kokouksissaan läpi ajankohtaiset kohdat maakuntahallituksen ja -valtuuston kokouksien pöytäkirjoista. Tarkastuslautakunnalla ei ole näihin mitään huomautettavaa.

Taloushallinnon sähköistämisen valmistelun ja raportoinnin kehittäminen

oli yhteisten toimintojen ja hallinnon kolmas painopiste vuonna 2022. Sähköistäminen vaatii jo käytössä olevien ohjelmien kehittämistä sekä uusien ohjelmien käyttöönottoa. Vuoden 2022 aikana on otettu käyttöön useita eri ohjelmistopäivityksiä ja -laajennuksia. Myös perehdyttäminen järjestelmiin on kulkenut käyttöönoton rinnalla. Tarkastuslautakunnalle on raportoitu, että työntekijät toimivat digitaalisissa ympäristöissä sujuvasti ja vertaisohjaaminen toimii hyvin. Vaikutelma on, että muutokset ovat sujuneet ilman suurempia ongelmia.

Taloushallinnon sähköistä arkistointia ei ole vielä tavoitteista huolimatta toteutettu. Asiaa selvitetään liitossa ja parhaillaan kartoitetaan mahdollisia asiantuntevia palveluntarjoajia. Liitossa on hyvä olla jatkosakin valppaana ohjelmistokehityksessä, jotta kustannukset pysyvät maltillisena.

5.2.3 Sisäinen valvonta ja riskien hallinta sekä arvio epävarmuustekijöistä

Toimintakertomuksessa on esitetty selvitys sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta sekä arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.

Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Koronaviruspandemian hiipuesssa maailma kohtasi uuden kriisin Venäjän hyökättyä Ukraina. Sodan ja laajojen pakotteiden aiheuttamia riskejä ja vaikutuksia liiton toimintaympäristöön arvioidaan yllä omassa kappaleessaan.

Koronavuosien jälkeen liiton henkilöstö on työskennellyt tottuneesti monipaikkaisesti. Nykyisiä toimitaloja suunniteltaessa on otettu huomioon epidemia-ajan kokemukset. Kokoustiloihin rakennettiin valmiudet hybridikokouksille, videoneuvotteluille varattiin tarpeeksi vetäytymistiloja ja tiloissa voi tarvittaessa työskennellä porrastetusti turvataisyydet säilyttäen.

Vuonna 2018 alkanut oikeusprosessi yhtä Central Baltic-ohjelmasta rahoitettua hanketta koskien on edelleen vireillä Turun hallinto-oikeudessa. Asia liittyy hankkeen virolaisen pääpartnerin toimintaan ja kustannusten tukikelpoisuuteen. Päätöstä odotetaan hallinto-oikeudesta helmi-maaliskuun 2023 aikana.

Keväällä 2022 Euroopan komission tutkimuksen ja innovoinnin yksikön Horizon 2020 -ohjelmasta rahoitetulle Civitas Eccentric -hankkeelle (2016–2020) tehtiin EU-tilintarkastus. Tarkastuksessa havaittiin, että tehtyjen työtuntien osalta työajanraportoinnissa hankkeelle on ollut epätarkkuuksia ja teknisiä puutteita.

Tarkastuksen loppuraportti on valmistunut ja havaitut puutteet viedään prosessissa eteenpäin rahoittajalle. Tarkastajat ovat esittäneet rahoittajalle, että tiettyjen tehtyjen työtuntien osalta hankkeen kulut eivät olisi tukikelpoisia, jolloin liitto joutuisi palauttamaan maksettua tukea 96 000 – 115 000 euroa.

Liitto on tehnyt tilinpäätökseen takaisinperinnän varalta varauksen 96 000 euroa. Tarkastusraportin käsittely jatkuu ja rahoittajan (Euroopan komission tutkimuksen ja innovoinnin yksikkö) lopullista päätöstä odotetaan syksyyn 2023 mennessä. Liitto on jo tarkastusprosessissa esittänyt takaisinperinnän kohtuullistamista raportoinnin puutteiden ollessa luonteeltaan lähinnä teknisiä.

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta

Sopimusten ja sääntöjen ajantasaisuus

Liiton hallintosääntöön sisältyvät määräykset hallinnon ja talouden tarkastuksesta sekä sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta.

Maakuntavaltuusto on hyväksynyt vuonna 2015 Varsinais-Suomen liiton sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, jossa on määritelty riskienhallinnan sisäisen ja ulkoisen valvonnan kokonaisuus, toiminnan tavoitteet sekä vastuutahot. Maakuntahallitus on hyväksynyt sisäinen valvonta ja riskienhallinta -asiakirjan ja valtuutti maakuntajohtajan päättämään siihen jatkossa tarvittavat päivitykset ja täydennykset. Lisäksi maakuntahallitus edellytti, että se saa tiedoksi sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan päivityksiä ja seurantaan koskevat asiakohdat.

Varsinais-Suomen liitossa on erilliset tiedotteet ja ohjeistukset seuraavista aihepiireistä: 1) tietosuojan ja asiakirjajulkisuuden linjaukset, 2) tiedonhallinnan ja asiakirjahallinnon toimintaohje, 3) viestinnän linjaukset, 4) pienhankintaohje, 5) päihdehaittojen ehkäisy, 6) työpaikkakiusaamisen ehkäisy, 7) henkilöstöopas uusille työntekijöille ja 8) viraston henkilöstön työmatkat. Ohjeistukset päivitetään tarvittaessa ja ne ovat kootusti saatavilla Teams-sovelluksessa.

Maakuntavaltuusto (mv 13.12.2022 § 33) merkitsi tiedoksi maakuntahallituksen vastaukset arviointikertomuksessa 2021 esitettyihin toimenpiteisiin.

Toiminnan tarkastukset

Central Baltic -ohjelman tarkastusviranomaisen (AA) suorittaa vuosittain ohjelmaa koskevia järjestelmä-tarkastuksia. Tarkastusraporteissa esitetyt kehittämissuosituksia on toteutettu eikä vuonna 2022 suoritetuissa tarkastuksissa noussut esille tavanomaisista havainnoista poikkeavaa. Vuoden 2022 toiminnan tarkastuksesta on vastannut lakimuutoksen myötä valtiovarainministeriön alainen controller-yksikkö.

Riskien hallinta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on tukea liiton perustehtävien laadukasta toteuttamista, strategian ja asetettujen tavoitteiden saavuttamista sekä asiakkaiden, henkilöstön ja omaisuuden turvaamista erilaisilta riskeiltä.

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa toteutetaan mm. tiiviillä johtoryhmätyöskentelyllä, laajennetun johtoryhmän kokouksilla ja vastuualueiden viikoittaisilla kokouksilla. Viikoittaisissa kokouksissa on mahdollisuus arvioida toimintaa ja siihen mahdollisesti liittyviä riskejä sekä tarvittaessa reagoida niihin nopeasti.

Sisäisen tiedottamisen merkitys on kasvanut entisestään. Toimitilasuunnitteluun, pandemiaan, etätyöskentelyyn ja sisäisen strategian toteuttamiseen liittyvissä asioissa on pidetty useita henkilökunnan tiedotus- ja keskustelutilaisuuksia. Sisäiseen tiedottamiseen käytetään Teams -sovellusta. Liiton uusittuihin viestinnän linjauksiin sisältyy myös tarkemmat ohjeet työyhteisöviestinnästä.

Central Baltic INTERREG 2014–2020-ohjelmalle on tehty erillinen kattava riskienhallinnan arviointi. Arviointi on tehty edellisen ohjelmakauden vastaavan aineiston ja komission kaudelle 2014–2020 antaman ohjeistuksen pohjalta.

Vakuutukset

Lakisääteisten vakuutusten ja omaisuusvakuutusten lisäksi liitolla on etätyön lisävakuutus, toiminnanvastuu-, erityisvastuu- ja oikeusturvavastuuvakuutukset sekä virkamatkavakuutus. Erityisvastuuvakuutuksen (hallinnonvastuu) piiriin kuuluvat maakuntahallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä johtoryhmän jäsenet.

Virkamatkavakuutus

kattaa liiton luottamushenkilöt ja työntekijät. Liiton omaisuus- ja henkilöriskit on kartoitettu vakuutusten näkökulmasta sekä työsuojelun näkökulmasta ja suositetut toimenpiteet on tehty. Sopimusten voimassaoloa ja sopimusehtoja seurataan CaseM-asianhallintajärjestelmän sopimustenhallintaosio

Tarkastuslautakunta toteaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osalta, että liitto on hyvin pyrkinyt pitämään säännöt ja ohjeet ajan tasalla.

5.2.4 Aluekehittäminen

Vuoden 2021 lopussa hyväksytyn maakuntastrategian ja maakuntaohjelman (2022-2025) toimeenpano käynnistyi vahvasti ja ohjelmaan kirjatusta toimenpiteistä yli 60 % etenee suunnitellusti ja vain 4 toimenpidettä ei ole käynnistynyt lainkaan.

Erityinen onnistuminen on maakunnan toimijoiden aktiivinen ja laaja-alainen mukanaolo ja halu edistää yhdessä sovittuja toimenpiteitä. Kumppanuusfoorumien työ on ollut systemaattista, samoin sitä tukevien muiden teemafoorumien ja työryhmien ja maakunnan yhteistyöryhmän jaostojen työ on tukenut strategian tavoitteita.

Hankerahoitukset

Temaattisesti tarkastuslautakunta nostaisi esille mm. ennakointiakatemian ja matkailun tiekarttatyön edistymisen. Nämä molemmat toiminnot ovat alkaneet erillisillä hankerahoituksilla, mutta nyt nämä aluekehityksen kannalta keskeiset teemat ovat saaneet pysyvän yhteistyömuodon matkailualan ja koulutusorganisaatioiden sitoutuessa vakiintuneempaan yhteistoimintaan.

Saaristomeri

Aluekehittämiskeskustelujen kautta nostettiin esiin Varsinais-Suomelle tärkeitä teemoja, joista yksi oli Saaristomeri ja siihen liittyvät kysymykset. Varsinais-Suomen liitto sai valtioneuvoston tahoilta selkeää tukea toimenpiteiden edistämiseen. Saariston elinvoiman vahvistamiseen ja myös Saaristomeren tilan parantamiseen onkin vuoden aikana ohjattu hankerahoitusta.

EU-rahoitus

EU:n ohjelmakausien vaihtuminen merkitsi Varsinais-Suomelle EU-rahoituksen selkeää kasvua. Myös mm. koronatoimiin liittyvän kansallisen rahoituksen määrä kasvoi toimintavuonna. Näiden kautta saatiin ohjattua tukirahoitusta maakuntastrategian tärkeisiin teemoihin. Onnistumisena voi myös mainita hankehakijoiden monialaisuuden ja maantieteellisen kattavuuden. Rahoitusta ohjattiin hyviin hankkeisiin kaikkiin maakunnan seutukuntiin. Koko maakuntaa kattavia hankkeita oli aiempaa enemmän ja hanketoimijat edustivat monipuolisesti erityyppisiä toimijoita.

Hankehallintabyrokratia

Hankkeisiin liittyvä pakollinen ja laajakin hankehallintabyrokratia hoidettiin järjestelmällisesti. Suurena haasteena on ollut kaikkia maakuntia ja rahoittajia koskeva työ- ja elinkeinoministeriön EURA21- hankehallintojärjestelmän tekniset haasteet, jonka vuoksi lopullisten hankerahoituspäätösten tekeminen on merkittävästi viivästynyt.

Kansainvälinen toiminta

Kansainvälinen toiminta käynnistyi taas aktiivisemmin koronarajoitusten poistuttua. Paikallisella tasolla merkittävä kehittämistoimi oli kuntajohtajien retki Brysseliin. Tavoite oli aktivoida kaupunkeja ja kuntia EU-rahoitteisten hankkeiden toimijoiksi. Projektia tulisikin jatkaa myös tämän jälkeenkin ja kannustaa kuntia ja kaupunkeja mukaan sopiviin hankkeisiin.

5.2.5 Maankäyttö ja ympäristö

Vuosi 2022 oli toimintaympäristön muutosten ja alueidenkäytön lainsäädännön uudistusten vuoksi haastava. Varsinais-Suomen liiton maankäytön ja ympäristön vastuualueella keskityttiin tilannekuvan päivitykseen, menneiden toimintojen arviointiin, voimassa olevien suunnitelmien toteuttamiseen ja siihen liittyvään kansalliseen ja eurooppalaiseen edunvalvontaan. Edelleen osallistuttiin aktiivisesti ympäristöministeriön kehittämishankkeisiin ja jatkettiin Varsinais-Suomen ilmastotiekartan laadintatyötä. Tiekartan avulla kansallisista ja kansainvälisistä päästötavoitteista saadaan kestävä kehityksen mukaisia.

Varsinais-Suomen liiton maakuntakaavan uudistamistyötä jatkettiin. Uudistuksen suunta ja sisältö kytkeytyvät käynnissä oleviin lainsäädäntöuudistuksiin; kaavoitus- ja rakentamislakiin sekä luonnonsuojelu- ja ilmastolakiin. Myös luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaava viimeisteltiin maakuntahallituksen tarkistusten mukaisesti.

Turun kaupunkiseudun liikennejärjestelmätyössä toteutettiin useita kaupunkiseudun MAL toimenpiteitä mm. aiheina erityisesti kestävä liikkuminen. Liikennejärjestelmäsuunnittelussa painopiste oli tuoreiden suunnitelmien (Etelä-Suomen liikennestrategia, Varsinais-Suomen ja Turun kaupunkiseudun liikennejärjestelmäsuunnitelmat) ja Turun kaupunkiseudun MAL-sopimuksen toteutuksen edistämässä ja seurannan kehittämisessä.

Junaliikenteen kehittämistä edistettiin valtakunnallisella ja alueellisella tasolla kaikilla Varsinais-Suomen ratasuunnilla.

Valonian toiminta jakaantui vuonna 2022 yhä selkeämmin kolmen pääteeman alle: hiilineutraali Varsinais-Suomi, monimuotoinen luonto ja luonnonvarojen kestävä käyttö. Valonian Ohjelma 2030 käynnistymisen myötä kunnat ovat olleet kattavasti mukana hankkeissa.

Hankkeita on ollut runsaasti. Mm. Digisaapas-hankkeessa Lounaistiedon kanssa on kehitetty ja hyödynnetty Virma-palveluun kerättyä tietoa kuntien virkistys- ja retkeilykohteiden sijainneista ja niiden toiminnallisuuksista. Circwaste-hankkeessa on keskitytty erityisesti jätehuollon toimintojen roolin tunnistamiseen ja kehittämiseen.

Maakuntavaltuusto hyväksyi luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavan, mutta poisti siitä äänestyksen jälkeen *“Laaja yhtenäinen metsäalue” -kehittämisperiaatemerkin*n. Hyväksymispäätöksestä on tehty neljä valitusta Turun hallinto-oikeuteen. Maakuntahallitus määräsi syyskuun kokouksessaan kaavan tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman (MRL 201 §). Oikeudenmukaisuusvaatimus ei toteudu jälkikäteiskontrollissa oikeusasteissa, vaan koko ajan tapahtuvassa prosessissa, jossa maankäyttöön liittyviä päätöksiä tehdään. Maakuntakaavoja valmisteltaessa tulisi panostaa riittävän laajaan sidosryhmien osallistamiseen ja kuulemiseen, jotta vältetään prosessien venyminen riitautuksien takia. Luotettava tutkimustieto ja avoin vuorovaikutus lisäävät hankkeiden onnistumisen todennäköisyyttä.

Tunnin junahankkeessa kaavoituksen kannalta haasteellisinta on ollut yleissuunnitelman ratalinjauksen sovittaminen jo kaavoitetuille alueille. Tie- ja liittymäjärjestelyt, luonnonarvot, melu ja vaikutukset maankäyttöön tulisi huomioida riittävän laajasti.

5.2.6 Edunvalvonta ja kuntapalvelut

Varsinais-Suomen maakunnassa vuonna 2022 käynnistettiin useita hankkeita, jotka liittyivät erityisesti talouden, kasvun ja työvoiman saatavuuden vahvistamiseen. Kuntien varautuminen Ukrainasta saapuviin pakolaisiin vaikutti myös maakunnan palvelutarpeisiin nopealla aikataululla.

Tärkeimpiä aloitteita olivat Turkuun sijoitettavan lääkekehityskeskuksen rahoitus, lahjoitusprofessorit Turun yliopistolle, kauppakorkeakoululle ja Åbo Akademille sekä Saaristomeren tilan parantamiseen tähtäävä yhteistyö ja liikenneinvestointiohjelma. Maakunnan edunvalvonnassa pyrittiin myös vaikuttamaan Euroopan laajuisen liikenneverkon TEN-T-asetusudistukseen ja ylläpitämään Turun ja Helsingin välisen junayhteyden kehittämistä. Tunnin juna -hanketta on edistetty aktiivisesti.

Edunvalvonnan ja kuntapalvelut vastuualueen alla olevan Lounaistiedon toiminta on myös ollut kaudella varsin aktiivista. Lounaistiedon luotsaama Avoimen tiedon verkosto kehittyi uusilla toimijoilla ja laajentui alueellisesti. Lounaistieto osallistui monipuolisesti erilaiseen toimintaan, kuten Turun yliopiston paikkatietoalan koulutukseen, maakuntakaavatietomallin ylläpitoon liittyvään hankkeeseen yhdessä liittojen ja ympäristöministeriön kanssa, sekä oli mukana Digisaapas-hankkeessa, jossa kehitetään mobiilikäyttöistä karttasovellusta luontoretkeilijöille. Lounaistieto on myös mukana toteuttamassa ELY-keskukselle vesien suojelelun karttapalvelua ja valmistelemassa Maanmittauslaitoksen vetämän Location Innovation Hub -verkoston toimintaa.

Edunvalvonnan ja kuntapalveluiden vastuualueella on otettu edellä mainittujen lisäksi vahvempaa roolia myös kulttuurin alalla, Varsinaista kulttuuria – hankkeen myötä. Tarkastuslautakunnan mielestä tämä on hyvä uusi painopistealue, joka tukee hyvin kulttuuritoiminnan kehittämistä koko maakunnan alueella.

Yhtenä painopistealueena Varsinais-Suomen liitolla oli myös nykyaikainen ja vuorovaikutteinen monikielinen (suomi, ruotsi ja englanti) viestintä. Tätä on kehitetty mm. verkkosivustojen kieliversioiden sisältöä uudistamalla.

Tarkastuslautakunta on yleisesti erittäin tyytyväinen Varsinais-Suomen liiton edunvalvonnan ja kuntapalveluiden toimintaan ja hankkeisiin kuluneena kautena. Toiminta on ollut monipuolista ja laaja-alaista ja myös toiminnan läpinäkyvyyttä on pyritty tehostamaan mm. uutiskirjeiden muodossa.

5.2.7 Yhteenveto toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta

Tarkastuslautakunta toteaa, että toimintakertomus, tilinpäätös ja henkilöstökertomus ovat selkeitä ja kokonaisuudessaan hyvin laadittuja. Muutenkin tarkastuslautakunnalle on tuotettu kaikki se tieto, mitä olemme arviointikertomuksen laatimista varten tarvinneet. Myös vuoden aikana pidettyjen kokousten esittelyt ovat olleet pääsääntöisesti selkeitä ja informatiivisia. Hankkeiden ja projektien esittelyssä voisi olla havainnollisempaa, jos niiden etenemistä kuvattaisi visuaalisemmin esim. liikennevalo -periaatteella. Tämä toive havainnollisemmasta esitystavasta koskee myös toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen puolivuositarkastusta (26.9.2022). Tarkastuslautakunnan kokouksiin saama hallinnollinen tuki on toiminut järjestelmällisesti ja aikataulut pitäen, joten tukitoimet tarkastuslautakunnan työskentelylle ovat olleet erinomaiset.

Toimintavuoden alussa 2022 koronaepidemian rajoitteista päästiin eroon, mutta samaan aikaan alkoi Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan, mikä omalla tavallaan taas kriisiytti arjen toimintaa, loi epävarmuutta ja nosti kustannuksia yhteiskunnassa. Liiton toiminta on kuitenkin koronapandemian jälkimainingeista ja so-tatilanteesta huolimatta ollut sujuvaa ja tavoitteita ei ole jouduttu muuttamaan poikkeustilojen takia.

Yhteisten toimintojen ja hallinnon tavoitteet ovat toteutuneet hyvin. Henkilöstön sopeutumista uusiin toimitiloihin on edistetty sekä tiedonhallintaa ja taloushallintoa on sähköistetty. Monitilaratkaisuun siirtyminen on prosessi, jonka käyttötavat vakiintuvat vasta ajan myötä. Siksi henkilöstön työtyytyväisyyttä ja kehittämistoiveita tulee seurata tavallista aktiivisemmin varsinkin siirtymävuosien ajan.

Aluekehittämisessä maakuntaohjelman hankkeiden toimeenpano oli keskeisenä tavoitteena. Siinä on onnistuttu hyvin, koska yli 60 % hankkeista etenee jo suunnitellusti ja lähestyttäessä kauden puoliväliä vain 4 toimenpidettä ei ole käynnistynyt lainkaan. Uuden EU-rahoituskauden myötä Varsinais-Suomeen on saatu enemmän EU-hankerahaa, mikä on myönteinen kehitys.

Maankäyttö ja ympäristö -sektorin vuosi oli toimintaympäristön muutosten ja alueidenkäytön lainsäädännön uudistusten vuoksi haastava. Lainvoimaisen Varsinais-Suomen liiton maakuntakaavan uudistamistyötä jatkettiin, MAL -hankkeita toteutettiin ja Valonian toiminnan kolmea painopistettä toteutettiin yhdessä kuntien kanssa. Tarkastuslautakunta toteaa, että yhteistyö alueellisten, kansallisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa on ollut tavoitteiden mukaista, vaikka henkilöstövaihdoksiin, rekrytointeihin ja uusien tietojärjestelmien sisäänajoon on liittynyt haasteita.

Keväällä 2022 Euroopan komission tutkimuksen ja innovoinnin yksikön Horizon 2020 -ohjelmasta rahoitetulle Civitas Eccentric -hankkeelle (2016–2020) tehtiin EU-tilintarkastus. Tarkastuksessa havaittiin, että tehtyjen työtuntien osalta työajanraportoinnissa hankkeelle on ollut epätarkkuuksia ja teknisiä puutteita. Maakunnan liitto on ottanut asian vakavasti ja on tehnyt riittäviä toimenpiteitä. Tarkastuslautakunta jää seuraamaan asian ratkeamista.

Edunvalvonta ja kuntapalvelut ovat toimineet aktiivisesti huolimatta viime vuoden poikkeuksellisista olosuhteista. Tärkeitä hankkeita on aloitettu useita ja verkostoituminen paikallisesti, maakunnallisesti kuin valtakunnallisestikin on ollut aktiivista. Tulevaisuuden haasteita ovat edelleen työvoiman saatavuus ja työvoimahallinnon palvelujen siirtyminen kunnille. Työvoiman saatavuutta ja maakunnan houkuttelevuutta tulee korostaa jatkossa edunvalvonnassa entistä enemmän. Merkityksellistä on myös ollut tulevan hallituksen hallitusohjelmaan vaikuttaminen ja yhteistyön lisääminen Etelä-Suomen viiden maakunnan välillä. Tulevaisuudessa näkisimme kehityskohteena erityisesti toiminnan priorisoinnin maakunnan tunnettuuden ja vetovoiman lisäämiseksi. Toivomme myös näkevämme entistä enemmän kentälle jalkautumista ja tiiviimpää verkostoitumista päättäjien kanssa niin kunnissa, kaupungeissa ja niiden ulkopuolellakin yli maakuntarajojen. Maakuntavaltuutetut ja muut luottamushenkilöt voisivat olla vieläkin keskeisempiä maakunnan liiton viestinviejä kaupunkeihin ja kuntiin.

Tarkastuslautakunta voi yhteenvetona toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta todeta, että liitto on onnistunut hyvin tehtäviensä toteuttamisessa.

4.3. Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Varsinais-Suomen liiton taloudellisina sitovina tavoitteina talousarviossa on määritelty, että tuloslaskelman tilikauden tulos on nettositova valtuustoon nähden.

Tuloslaskelman mukainen tilikauden tulos oli 65 243 euroa alijäämäinen, mikä on 53 392 euroa parempi kuin talousarviossa.

Käyttötalouden kuntarahoitteisen toiminnan toimintakate on 86 341 euroa ylijäämäinen, mikä on 64 977 euroa parempi kuin talousarviossa.

Käyttötalouden toimintakate ja tilikauden tulos toteutuivat molemmat talousarviossa suunniteltua paremmin. Kuntien jäsenmaksusuudet ovat säilyneet muuttumattomina, budjetoidulla tasolla vuodesta 2020 lähtien.

Taseen mukainen edellisten tilikausien kertynyt ylijäämä ja tilikauden 2022 alijäämäinen tulos huomiotuna on liiton taseen ylijäämä yhteensä 2 011 644,45 euroa tilinpäätöksessä 2022. Kuntayhtymällä ei ole näin kuntalain tarkoittamaa alijäämän kattamisvelvoitetta.

Kuntayhtymän maksuvalmius on 118,97 päivää, joka on parantunut vuodesta 2021 4,1 päivää. Kuntayhtymän maksuvalmius on hyvällä tasolla.

5. Arviointikertomuksen yhteenveto

Tarkastuslautakunta on toiminut kuluneen vuoden 2022 aikana Kuntalain 121 §:n ja hyväksymänsä tarkastussuunnitelman mukaisesti ja koonnut arviointikertomuksen käytettävissään olevista dokumenteista. Tarkastuslautakunta toteaa, että maakuntavaltuuston vuoden 2022 talousarviossa asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet hyvin. Tarkastuslautakunta on huomionnut, että maakuntaliiton toimintaan ja talouden lukuihin kertomusvuonna on edelleen vaikuttanut Covid 19 –pandemia.

Tarkastuslautakunta kiittää Varsinais-Suomen liiton henkilökuntaa hyvästä valmistelusta sekä sitoutuneesta ja ammattitaitoisesta työstä. Tarkastuslautakunta kiittää myös toimielimissä olevia, luottamushenkilöitä ja sidosryhmien edustajia Varsinais-Suomen asukkaiden ja elinkeinoelämän parhaaksi tehdystä työstä.

Turussa 8.5.2023

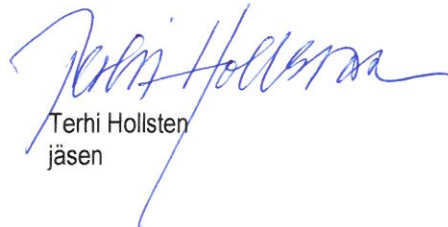
Perttu Laaksonen
puheenjohtaja

Johan Stenbäck
jäsen

Sari Murto
varapuheenjohtaja

Terhi Hollsten
jäsen